

NORGES HØYESTERETT

Den 2. juli 2021 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Bergsjø, Bergh og Thyness i

HR-2021-1470-U, (sak nr. 21-081932STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Johnny Veum)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens fellende dom i sak om seksuallovbrudd.
- (2) A ble ved tiltalebeslutning 12. februar 2020 tiltalt for to overtredelser av straffeloven § 295. Grunnlaget for tiltalens post a er angitt slik:

«I perioden fra oktober 2015 til august 2016 på Østlandet utnyttet han sin stilling som prosjektkoordinator i organisasjonen B og leder av D til å ha seksuell omgang, herunder ved minst to anledninger å ha samleie, med C, født 00.00.1998. C var medlem av B og led av bl.a. angst og depresjoner og tok sitt eget liv 29. august 2016.»
- (3) Oslo tingrett avsa 1. juli 2020 dom med slik domsslutning:

«A, født 00.00.1979, frifinnes.

A frifinnes også for kravet om oppreisningserstatning.»
- (4) Påtalemyndigheten anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet for tiltalens post a og saksbehandlingen. Ved Borgarting lagmannsretts beslutning 21. oktober 2021 ble bevisanken henvist og saksbehandlingsanken stilt i bero, jf. straffeprosessloven § 326. Frifinnelsen for det andre tiltalepunktet er rettskraftig avgjort ved tingrettens dom.
- (5) Borgarting lagmannsrett avsa 22. april 2021 dom med slik domsslutning:

«A, født 00.00.1979, dømmes for overtredelse av straffeloven § 295 første ledd bokstav a og bokstav c til fengsel i 7 – sju – måneder.»

- (6) Lagmannsrettens dom er avsagt under dissens, idet én meddommer mente tiltaltes forsett kun omfattet straffeloven § 295 første ledd bokstav c, mens en annen meddommer kom til at tiltalte måtte frifinnes fordi det ikke forelå subjektiv skyld for hverken bokstav a eller c. Lagmannsrettens flertall fant at det forelå misbruk av både stilling og tillitsforhold etter straffeloven § 295 første ledd bokstav a, samt utnyttelse etter bokstav c.
- (7) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens saksbehandling og lovanvendelse. Mot saksbehandlingen gjøres gjeldende at lagmannsretten har begrenset gjengivelsen av vitners utsagn og andre relevante forhold i dommen, herunder unnlatt å vurdere betydningen av at fornærmede aldri selv ga uttrykk for at hun var utsatt for utnyttelse. Det gjøres videre gjeldende at lagmannsretten nektet forsvarer å legge frem utskrift av fornærmedes side på et nettsted for mennesker med aparte seksuelle interesser. Lagmannsretten har sett bort fra klare bevis til tiltaltes fordel. Det anføres også at lagmannsretten uriktig har lagt til grunn at tiltalte hadde kunnskap om fornærmedes livssituasjon allerede før de to samleiene. Det er videre uriktig at medlemskap i B i seg selv tilsier at fornærmede hadde psykiske problemer – det var ført flere vitner som motsa dette, og konklusjonen er diskriminerende.
- (8) Om lovanvendelsen anføres at både bokstav a og bokstav c i straffeloven § 295 første ledd er forstått feil. Når det gjelder bokstav c, vises det til at fornærmede var over 16 år og dermed ikke et barn.
- (9) Det er nedlagt påstand om at anken fremmes, og om at dommen oppheves i medhold av straffeprosessloven § 323 tredje ledd.
- (10) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle og gjort gjeldende at det gjennom bevisførselen kom frem at fornærmede hadde en profil på det aktuelle nettstedet, og at hun traff andre for seksuelle møter gjennom profilen. Forskjellig resultat og ulik bevisførsel utgjør ikke saksbehandlingsfeil i seg selv. Det gjøres endelig gjeldende at lovanvendelsen er riktig, og at enhver under 18 år omfattes av straffeloven § 295 første ledd bokstav c. Det er ikke lagt for stor eller ensidig vekt på fornærmedes alder.
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at tiltalte ble frifunnet i tingretten, men domfelt i lagmannsretten. Hans anke kan dermed bare nektes fremmet dersom Høyesteretts ankeutvalg enstemmig finner det klart at anken ikke kan føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum, jf. andre ledd fjerde punktum. Nektelsesbeslutningen må i tilfelle begrunnes, jf. straffeprosessloven § 323 andre ledd andre punktum.
- (12) Ankeutvalget går først inn på anken over *saksbehandlingen*, som blant annet gjelder lagmannsrettens domsgrunner. Hvilke krav som stilles til domsgrunnene, er oppsummert slik i HR-2021-871-U avsnitt 17:

«Straffeprosessloven § 40 fjerde ledd bestemmer at domsgrunnene skal ‘angi hovedpunktene i rettens bevisvurdering’. Dette er videre utlagt i rettspraksis som et krav om at det blir redegjort for de sentrale punktene i bevisvurderingen, og at det kort angis hva som har vært avgjørende, jf. blant annet HR-2018-1601-U avsnitt 14. Når tiltalte er frifunnet i tingretten og domfelt i lagmannsretten, som i dette tilfellet, må det dessuten gjøres nærmere rede for bevisvurderingen på de punktene hvor lagmannsretten har konkludert annerledes enn tingretten. Samtidig er det slik at ikke enhver mangel ved begrunnelsen leder til opphevelse, først når sentrale punkter i bevisvurderingen blir stående uforklart må det bli resultatet, se HR-2018-2109-U avsnitt 12 og 13 og HR-2021-528-U med videre henvisninger.»

- (13) Den samlede lagmannsrett har gjennomgått relevant bevismomenter og gitt en nærmere begrunnelse for bevisresultatet med bakgrunn i de momenter som er gjennomgått. Lagmannsretten har tatt i betraktning fornærmedes alder, sykdomshistorikk og sårbarhet, samt aldersforskjellen mellom fornærmede og tiltalte, tiltaltes posisjon i organisasjonen, livserfaring og kommunikasjonen mellom fornærmede og tiltalte.
- (14) Tiltalte har særlig vist til at fornærmedes seksuelle erfaring og det forhold at fornærmede selv aldri omtalte forholdet som utnyttelse, ikke er tilstrekkelig vektlagt eller omtalt. Lagmannsretten har imidlertid uttalt at fornærmede hadde en viss seksuell erfaring og var nokså utprøvende, men den samlede lagmannsrett fant at dette ikke påvirket rettens syn på fornærmedes sårbarhet og spørsmålet om det forelå utnyttelse. Lagmannsretten konkluderer med at det forelå en «markert ubalanse mellom dem også på dette området». Etter dette kan det ikke ha hatt betydning for lagmannsrettens avgjørelse at den utskriften fra nettet som A viser til, ikke ble lagt frem. Lagmannsrettens rettsbok gir for øvrig ingen holdepunkter for at forsvareren ble nektet å fremlegge bevis.
- (15) Lagmannsretten har videre gjort en grundig vurdering av om forholdet kunne karakteriseres som et kjærlighetsforhold. Etter bevisførselen kom retten til at det kunne utelukkes at det var et alminnelig kjærlighetsforhold mellom fornærmede og tiltalte. Lagmannsretten bemerker i denne sammenheng at tingretten la vesentlig vekt på at det var tale om et kjærlighetsforhold, og fremhever at lagmannsretten på dette punktet har en annen vurdering.
- (16) Ankeutvalget anser det ut fra dette klart at det ikke foreligger noen feil ved lagmannsrettens domsgrunner, og at det heller ikke for øvrig foreligger saksbehandlingsfeil.
- (17) Tiltalte har videre anket over *lovanvendelsen*. Straffeloven § 295 første ledd bokstav a og c lyder:
- «Med fengsel inntil 6 år straffes den som skaffer seg eller en annen seksuell omgang, eller får noen til å utføre handlinger som svarer til seksuell omgang med seg selv ved
- a) misbruk av stilling, avhengighetsforhold eller tillitsforhold, eller
- [...]
- c) å utnytte en person under 18 år i en særlig sårbar livssituasjon.»
- (18) Lagmannsretten konkluderer etter sin bevisførsel med at tiltalte har «misbrukt sin stilling og tillitsforholdet som oppstod» mellom ham og fornærmede. Vilkårene i § 295 første ledd bokstav a er riktig gjengitt, og drøftelsen gir ingen holdepunkter for at vilkårene er anvendt feil.
- (19) Det er ingen feil når lagmannsretten ved anvendelsen av bokstav c har bygd på at fornærmede var under 18 år. Denne grensen gjelder uavhengig av den seksuelle lavalderen på 16 år.
- (20) Det er dermed heller ikke noen feil ved lagmannsrettens lovanvendelse. Ankeutvalget finner det på denne bakgrunn enstemmig klart at anken ikke vil føre fram, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum. Det er ikke grunnlag for opphevelse av lagmannsrettens dom i medhold av straffeprosessloven § 323 tredje ledd.

- (21) Ettersom ankeutvalget enstemmig også finner at anken ikke gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende saken, eller at det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, gis det ikke samtykke til ankebehandling, jf. § 323 første ledd andre punktum.

S L U T N I N G

Anken nektes fremmet.

Espen Bergh
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Erik Thyness
(sign.)